

Ročník XII. Číslo 12

2009
december

Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia

Návšteva veľvyslance Slovenskej republiky v Békešskej župe

10. decembra zavítal veľvyslanec SR **Peter Weiss** po prvýkrát do župy. Jeho návšteva začala v Čabe. Po oficiálnych rozhovoroch na župnom a mestskom úrade si pozrel slovenskú školu, kde sa práve koná obnova elektrickej siete. O výchovnovzdelávacom procese ho informovala riaditeľka školy **Edita Pečeňová**. V národopisnej zbierke v Čabianskom oblastnom dome ho vitali predsedu mestskej slovenskej samosprávy **Juraj Ando** a predsedníčku župnej samosprávy **Helena Csicselyová**.

S predstaviteľmi slovenských inštitúcií pôsobiacich v meste a s vedúcimi Čabianskej organizácie Slovákov a Domu slovenskej kultúry sa stretol pri pracovnom obede v DSK. Rozhovor sa viedol v úprimnom ovzduší, pán veľvyslanec prejavil úprimný záujem o veci Slovákov na Dolnej zemi a prisľúbil pokračovať vzájomnom informovaní sa.

Z Čaby zavítal do Slovenského Komíloša a Sarvaša, kde sa stretol tiež s predstaviteľmi týchto komunít.

ai.

A Szlovák Köztársaság nagykövete Peter Weiss úr először látogatott Békés megyébe, ahol találkozott a szlovák közösség képviselőivel és intézményvezetőivel.

Pán veľvyslanec v spoločnosti predstaviteľov čabianskych Slovákov

Vedenie Čabianskej organizácie Slovákov v Domu slovenskej kultúry ďakuje svojim členom, partnerom a všetkým priateľom slovenskej kultúry za tohoročnú spoluprácu a za prejavenú priazeň.

Prajeme každému milostiplné sviatky a požehnaný nový rok.

predseda Michal Lásik

Svetoslav Veigl
1915 Horňany

Vianočná

V jedličke vôňa pokory.
Betlehem - hviezda lásky.
Viera nám srdce otvorí
a strhne všetky masky.

Z Neba prichádza Boží Syn,
prichádza Láska sama.
By na seba vzal tŕachu našich vín,
On synom človeka sa stáva.

Už v žiari hviezd mesiaca
rozžala láska sviatky,
jak svieca horiaca -
sú otcovia i matky.

I deťom svietia očká už -
všetci sme malé deti,
chlapec i žena, dievča, muž,
ked' v srdci láska svieti.

Do rúčky rúčku stúlime,
srdce do srdca hladko,
už nenecháme na zime
to naše Jezuliatko.

Básnik, príslušník katolíckej moderny, rímskokatolícky knáz
Zakladateľ katolíckej moderny

Delegácia Slovákov z Békešskej Čaby v Paríži

V rámci projektu „V úcte k tradíciam“ zorganizovaného Maticou slovenskou 5. decembra 50 členná delegácia odcestovala do Paríža. Delegácia bola zostavená zo Slovákov z Čiech, Slovenska a Maďarska. 8 členov sa pripojilo k skupine z Békešskej Čaby a z okolia. Z plánovaných deviatich aktivít projektu parížska návštěva bola prvá. V rámci aktivity Slováci sa v Paríži predstavili kultúrnym programom i prezentáciou remesiel a gurmánskych špecialít.

- 6. decembra pohostila Slovákov žijúcich vo Francúzsku,
- 8. decembra sa predstavila v Paláci kultúry národov a
- 10. decembra sa zúčastnila na Európskom vianočnom trhu usporiadanej pri rieke Sajna, nedaleko Eifelovej veži, na námestí Trocadéro.

Projekt sa realizuje s finančnou podporou Európskej únie, programu „Celoživotného vzdelávania“, podprogramu GRUNDTVIG. Partneri projektu boli Dom Matice slovenskej v Martine, Klub Matice slovenskej Odbor mladých matičiarov v Martine, obec Slovákov v Třinci, Spolok francúzskych Slovákov a Čabianska organizácia Slovákov.

Členovia delegácie: Michal Lásik, Ján Tuska, Ildika Tusková, Anna Ondrejová, Judita Pribolyszká, Mária Szláviková, Mária Vécseyová, Ildika Očovská

Program celoživotného vzdelávania

**V ÚCTE K TRADÍCIÁM
V ÚCTE K TRADICÍM
HAGYOMÁNYAINKHOZ HŰEN
RESPECTER LES TRADITION
DE SON PAYS**

EUROPEAN UNION
Program celoživotného vzdelávania

OD KATARÍNY PO ŠTEFANA

6. 12. 2009, 13.00 – 18.00, ASIEM, Paris

**Slovenské Vianoce
NOEL SLOVAQUE**

8. 12. 2009, 19.00, Cité de Internationale des Arts , Paris

Európska vianočná dedina na Trocadére

**VILLAGE DE NOËL EUROPEEN DU
TROCADERO**

10. 12. 2009, 11.00 – 20.00

Partneri projektu

Dom Matice slovenskej Žilina

Klub M OMM Martin

Obec Slovákov v Třinci

association Amitié Franco-Slovaque

Csabal Szlovákok Szervezete Bekescsaba

DOHODA O SPOLUPRÁCI

uzavretá medzi organizáciami Slovákov žijúcich v Maďarsku, Rumunsku a Srbsku

Zúčastnené organizácie:
Maďarsko:

- Celoštátna slovenská samospráva (CSS), zastúpená predsedom Jánom Fuzikom,
- Čabianska organizácia Slovákov (ČOS), zastúpená úradujúcim predsedníčkom Annou Ištvánovou

Rumunsko:

- Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku (DZSČR), zastúpený predsedom Adrianom Merkom,
- Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku (KVSÍK), zastúpená predsedom Ivanom Ambrušom,
- Spoločnosť pre edukáciu a poradenstvo (SEP), zastúpená predsedom Pavlom Hlásznikom,

Srbsko:

- Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku (NRSNMS), zastúpená predsedníčkou Annou Tomanovou Makanovou,
- Asociácia slovenských pedagógov (ASP), zastúpená predsedníčkou Vierou Boldockou,
- Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov (ÚKVS), zastúpený riaditeľkou Milinou Sklabinskou,
- Matica slovenská v Juhoslávii (MSJ), zastúpená predsedníčkou Katarínou Melegovou Melichovou

na základe dobrých výsledkov spolupráce v r. 2009 sa dohodli pokračovať v spolupráci, v roku 2010 sa spolupodieľať na nasledujúcich spoločných projektoch a určili gestorstvo jednotlivých projektov nasledovne:

Číslo	Názov projektu	Gestor	Poznámky
1.	Putovná súťaž zo slovenských dolnozemských reálií pre stredoškolákov	NRSNMS	Rovnocenní partneri
2.	Metodický časopis Slovenčinár	CSS (Metod. centrum)	Rovnocenní partneri
3.	Seminár dolnozemských učiteľov slovenského jazyka a kultúry	ČOS	Rovnocenní partneri
4.	Slovenské ľudové remeselníctvo na Dolnej zemi – detský tábor	ČOS	Rovnocenní partneri
5.	Medzinárodný workshop: Slovenská mládež na Dolnej zemi a jej implikácia do života komunity	SEP	Rovnocenní partneri
6.	Choreografický kurz pre Slovákov na Dolnej zemi	NRSNMS	Prizývanie
7.	Letný zborový kamp	ASP	Prizývanie
8.	VI. medzinárodná konferencia muzikológov a hudobných odborníkov	ÚKVS	Prizývanie
9.	Cez Nadlak je ... – prehliadka sólistov slovenskej ľudovej piesne na Dolnej zemi	DZSČR	Rovnocenní partneri
10.	Medzinárodný slovenský mládežnícky festival v Čerpatku	DZSČR	Prizývanie
11.	Etnogastronomické tradície dolnozemských Slovákov na Slovensku	ČOS	Rovnocenní partneri
12.	Spolu na javisku – stretnutie slovenských dolnozemských divadiel	CSS	Rovnocenní partneri
13.	Žur škola – školenie dolnozemských slovenských žurnalistov	NRSNMS	Prizývanie
14.	Celodolnozemský folklórny festival Na jarmoku	DZSČR	Rovnocenní partneri
15.	Časopis Dolnozemský Slovák + 4 knižné prílohy	KVSÍK	Rovnocenní partneri
16.	Internetový portál dolnozemských Slovákov – údržba a obsahové rozvíjanie	ÚKVS	Prizývanie
17.	Sprievodca slovenskou Dolnou zemou	SEP	Rovnocenní partneri
18.	Cena Ondreja Štefanka. <i>Seminár Ponad vek slovenských dolnozemských básnických generácií</i>	KVSÍK	Rovnocenní partneri
19.	Workshop mladých slovenských umeleckých tvorcov z Dolnej zeme	MSJ	Rovnocenní partneri
20.	Encyklopédia Slovákov žijúcich v zahraničí pre deti a mládež	SEP	Rovnocenní partneri
21.	XVIII. ročník prehliadky slovenkých filmov s odborným seminárom	CSS (Vertigo)	Prizývanie
22.	Rozhlasová súťaž pre mladých recitátorov	ASP	Prizývanie
23.	Príprava a vydanie Svetového kalendára Slovákov	ČOS	Rovnocenní partneri
24.	Stretnutie slovenských dolnozemských učiteľov	MSJ	Prizývanie
25.	Dolnozemský divadelný tábor pre ochotníkov	NRSNMS	Rovnocenní partneri
26.	XVIII. letný dramaticko-hudobný tábor pre žiakov ZŠ na Slovensku	CSS (Vertigo)	Prizývanie
27.	XVII. ročník detskej dramatickej tvorivosti <i>Deti deťom</i>	CSS (Vertigo)	Prizývanie
28.	Prestížna cena slovenskej dolnozemskej kultúry za rok 2010	ÚKVS	Prizývanie

Gestorské organizácie vypracujú projekty jednotlivých akcií a požiadajú o financovanie na Úrade pre Slovákov žijúcich v zahraničí, prípadne v iných grantových organizáciach. Taktiež zabezpečia koordináciu daného projektu.

Ďalšie zúčastnené organizácie sa zaväzujú, že budú aktívnymi účastníkmi uvedených spoločných projektov a zaradia si ich do vlastných plánov činností na r. 2010.

Dohoda bola spísaná v 18 originálnych exemplároch, po dva pre každú zúčastnenú organizáciu.

V Segedíne, 11. decembra 2009

Podpisovatelia:

Ján Fuzik, CSS; Anna Ištvánová, ČOS; Adrian Merka, DZSČR; Pavel Hlászník, SEP; Ivan Ambruš, KVSÍK;
Anna Tomanová Makanová, NRSNMS; Viera Boldocká, ASP; Milina Sklabinská, ÚKVS; Katarína Melegová Melichová, MSJ

Vyznamenania menšinám

Župa Békéš, ako aj jej sídlo Békešská Čaba, každoročne usporiadajú Deň menšína, kde sa podčakujú za vykonanú prácu a vyznamenajú osoby alebo inštitúcie, ktoré pracovali najviac v prospech danej menšiny. Základom usporiadania tohto dňa bolo, keď v roku 1989 do Ústavy Maďarskej republiky sa dostala formulácia, že menšiny v Maďarsku sú štátotvornými činiteľmi a ako také, majú právo na zachovávanie, odovzdávanie a zveľaďovanie svojho materinského jazyka a kultúry. V tomto odstavci figuruje aj to, že menšiny majú právo si založiť samosprávy. Menšinový zákon z roku 1993 vychádza z týchto ústavných práv a dáva im detailný rámec. V roku 1995 vtedajšia vláda MR v deň schválenia Všeobecného vyhlásenia národných práv OSN vyhlásila 18. decembra za Deň menšína v Maďarsku. Fakt, že župu Békéš pokladajú za Malú Európu, vedú tu žije najviac národností, posilňuje význam týchto podujatí. V tomto roku plaketu Za čabianskych Slovákov dostala **Edita Pečeňová**, riaditeľka Slovenského gymnázia, základnej školy, škôlky a kolégia v Békešskej Čabe. Niekoľko slov o jej zásluhách z pera **Juraja Anda**, predsedu miestnej slovenskej samosprávy: „Edita Pečeňová patrí k významným predstaviteľom slovenskej ná-

rodostnej menšiny v Maďarsku. Jej úspešná pedagogická práca, riadiace schopnosti, zodpovednosť a príkladný vzťah k žiakom, učiteľom a rodičom jej predurčili funkciu riaditeľky slovenskej školy v Békešskej Čabe, ktorú zastáva od roku 1997. Okrem pedagogickej a riadiacej činnosti celý svoj život sa aktívne angažuje za národnostný život Slovákov v Maďarsku, a to na miestnej i celoštátej úrovni.

Pani riaditeľka Edita Pečeňová už v základnej škole vedela, že sa stane učiteľkou, na strednej škole sa tento pocit posilnil, prihlásila sa na Univerzitu Loránda Eötvösa v Budapešti na slavistiku, slovenčinu. Po skončení univerzity sa dostala ihned do Békešskej Čaby, sice mala dve možnosti, zostať v Budapešti a zaoberať sa s vedeckou pracou, alebo vrátiť sa na Dolnú zem. Pre ňu bolo jednoznačné, že sa vráti a bude vyučovať. Od roku 1997 je riaditeľkou Slovenského gymnázia, základnej školy, materskej škôlky a kolégia v Békešskej Čabe.

Učiteľský zbor čabianskej školy pod vedením Edity Pečeňovej bol iniciátorom založenia Pedagogického metodického centra CSS. V posledných rokoch škola nadviazala dobré kontakty s dolnozemskými slovenskými školami v Srbsku a v Rumunsku.

Riaditeľka Slovenského gymnázia, základnej školy, škôlky a kolégia Edita Pečeňová

Jej ars poetica je nasledovná:

„Byt' národnostným občanom znamená zodpovednosť, dôstojnosť, pevnú vieri a silu. Mňa inšpiruje prostredie v ktorom sa pohybujem, dáva mi silu, spolupatričnosť dolnozemských Slovákov. Inšpiruje ma učiteľský zbor, ktorému som nesmierne vďačná, lebo človek sám nemôže dosiahnuť nič, potrebuje k tomu spolupracovníkov.“

Vyznamenanie župy Békés v tomto roku bolo udelené 60 ročnej škole: Slovenskému gymnáziu, základnej škole, škôlke a kolégiu.

A Kisebbségek Napja alkalmából Békéscsaba MJV Szlovák Önkormányzatának kitüntetését Pecsenya Edit, a Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium igazgatója vette át Ando György elnöktől. Békés Megye Szlovák Önkormányzatának kitüntetését a 60 éves Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium nevében Domokos László elnök úrtól szintén Pecsenya Edit igazgató vette át..

Mikuláš v sobotňajšej škôlke

8. decembra vitali škôlkárov učiacich sa slovenčinu Čabianska organizácia Slovákov, Dom železničiarov a samozrejme Mikuláš. Aj v tomto roku sa schádzali deti vzrušene, aby sa stretli so zázračným bielobradatým dedom. Skoro sto detí, ich učiteľky a rodičov vítala zo strany ČOS **Alžbeta Ancsinová** a zo strany DŽ **István Maczkó** spolu so svojimi pracovníkmi. Slávnostný program v tomto roku prednesla skupina slovenskej škôlky. Po pozdravných slovách vedúcej učiteľky škôlky zaznel spoločný spev po čom skupina lieniek pod vedením **Viktória Gecseiovej** a skupina motýľov pod vedením **Alžbety Horváthovej** so spevom, básničkami a tancom prekvapili svojich rovesníkov. Hlavní organizátori programu boli **Sabína Slováková** a **Alžbeta Zátonyiová** so svojim účinkovaním spestrili program, ktorý končil tým, že vďaka Domu železničiarov došiel Mikuláš s balíčkami.

Deti na javisku a deti v hľadisku čakali Mikuláša v Dome železničiarov

Ancsin Pálné az idén is megszervezte a Vasutas Művelődési Házban a szlovák tanuló óvodások találkozóját, ahova a Mikulás is ellátogatott.

Cestovania po Slovensku

V posledných niekoľkých rokoch sme šesťkrát boli na Slovensku vo Vysokých Tatrách. Naša skupina má 21 členov, v ktorej sú štyria *invalidní vozičkári* a k nim sa pripájajú 3-4 pomocníci. Ostatní členovia skupiny sú tiež postihnutí rôznymi chorobami. Skupina prešla takmer celé Slovensko a skoro každý rok sa dostala aj do Poľska. Boli sme v Rožňave, v Levoči, kde sme videli *klietku hanby*, stáli v Kežmarku pri Thökölyho hrobe a pri hrade Poprade, Dobšine, Spišskej Sobote, v Spiškom Štvrtku sme si pozreli kaplnku Zápolyaiho, chodili sme v Prešove a v Košiciach, kde sme navštívili v dóme Svätej Alžbety hrobku Františka Rákocziho. Prezeli sme si Krásnu Hôrku a Spišský hrad, betliarsky kaštieľ. Prešli sme si údolie Dunajca a boli sme v Červenom Kláštore. V každom slovenskom meste sme sa pokúsili zoznániť aj s maďarskými historickými pamiatkami a dejiskami románov Jókaiho a Mikszátha.

Po Vysokých Tatrách štyria vozičkári a štyria pešci pomocou lanovky sa dostali na Lomnický štít (2643 m). V týchto rokoch zvláštnym povolením sme sa dvakrát dostali až k Sliezemu domu (1750 m), Popradskému jazeru, kde smelší vyliezli na štít Ostrva, to znamená aj že sme sa dostali na vyše 2000 metrovú nadmorskú výšku.

V každom roku sme boli pri Štrbskom plese a pri vodopáde Studeného potoka. Prešli sme každý bezbariérový turistický chodník v Tatrách, na ktorom sa môže premávať vozíkmi. Dá sa obísť Štrbské pleso a Hrebienok a bez problémov sme sa dostali do chaty Rainer, kde sme sa kochali v panoráme blízkych štítov, ale zoznámili sme sa aj s náradím horolezeckých predkov na výstave v originálnom prostredí. Túto bezbariérovú cestu v roku 2008 odovzdala do prevádzky anglická kráľovná Alžbeta II., táto cesta vyhovuje, aby sa oboznámiť každý s krásami čarodejnej prírody. Môžu sa tu prechádať telesne postihnutí so svojimi rodičmi a detskými vozíkmi. Aj v Poľsku sme boli každý rok. Dostali sme sa do Zakopane, Krakova a Auschwitzu, kde výstava zapôsobila na mladých drívio.

V tomto roku sme mohli ísť autobusom do poľského Tatranského národného parku až do chaty pri Morskom oku. Pešci sa zúčastnili na dvoj hodinovom výlete k Čierнемu jazeru, kde sa aj guľovať mohli v auguste.

Fotografie, vyhotovené počas cesty, vystavili v Békešskej Čabe, z ktorých dve výstavy boli umiestnené v Župnej knižnici a dve v Dome slovenskej kultúry.

Vo februári 2009, sme v Budapešti mali výstavu v Slovenskom inštitúte, ako

uznanie, dvaja vozičkári boli pozvaní do Tatranskej Lomnice na dlhy víkend. Z tejto príležitosti múzeum Tatranský národný park otvorilo stálu výstavu mladých fotografov, kde bolo vystavených 12 našich fotiek.

Za uplynulých piatich rokov štyrikrát sme boli ubytovaní v hoteli Morava. Pracovníci hotelu nás už berú ako stálych hostov, prízemie je celé premontované bezpečnostne pre nás. Takto sa naši vozičkári premávajú sami, pohybujú sa sami odstránením prekážok v hoteli. Počas tých rokov naše skúsenosti, city voči slovenských ľudí boli veľmi dobré, približovali sa k nám porozumením, empathicky. Úprimnú pomoc poskytli k organizovaniu programov, zabezpečeniu zlávených lístkov a povolení. Ani v hoteli sme nevedeli požiadať o nič také, čo by neboli urobili za nás. Aj polícia vo viacerých prípadoch nás zaviedla na serpentíny, ktoré boli viazané k povoleniu. Aj o iných organizáciách máme dobré skúsenosti, korektné pomáhali, boli ústretové voči nám.

Počas týchto rokov fotky robili: Tímea Megyeri, József Farkas, József Molnár, Pál Szegedi, Zoltán Lakatos a Balázs Faluhelyi. Tohoročnú výstavu sme zostavili z fotiek Pála Szegediego, Zoltána Lakatosa a Balázsa Faluhelyeho. Nadanost mladých ukazuje, že každá umelecky ladená fotka je vyhotovená na obyčajnom lacnom fotoaparáte. V príprave výstav nám veľa proradili učitelia odbornej umeleckej strednej školy, najmä teta Kata Adorjanová.

Dakujeme jej a každému, ktorí nám pomáhali, aby sme sa k týmto krásnym miestam dostali, a zažili doživotné skúsenosti, zážitky. A tým, ktorí nás podporovali finančne, ale aj tým, ktorí inými formami prispeli k našim cieľom, najmä Anne Ištvanovej, ktorá veľmi aktívne napomáhala naše ciele, sprostredkovala informácie o nás, komunikovala so slovenskými orgánmi, organizáciami a prevádzkovateľmi, a jej dakujeme aj to, že aj dvakrát sme mohli vystavovať fotografie v DSK. Aj s touto fotovýstavou by sme chceli ukázať krásy Slovenska takm ako sme ich my videli.

Naše ďalšie plány: začíname pátraním Bihorských hôr a blízkych sedmohradských miest. Organizovali sme už 6-krát jednodňové výlety. Vystúpili sme na 1500 metrový vrch Mező-havas, a Kis-havas a chodili sme v údoli Boga. O viacdňovom výlete do bihorských hôr len snívame, lebo v okolí sme ešte nenašli bezbariérové ubytovanie, kde by sa snažili odstrániť prekážky. Ak by sa nám to predsa podarilo, týmto by sme znova vyriešili vážnu úlohu v roku 2010: navštíviť by sme Sikulsko. V organizovaní sme už prvé kroky urobili.

Juraj Vido

Vianočný pozdrav predsedníčky Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Drahí krajania,

Bliží sa vianočný čas, kedy sa stretávajú príbuzní, známi, keď si sadáme k spoločnému stolu, aby sme sa tešili z jedinečnej sily, ktorej hovoríme rodinné puto. Vianoce a Nový rok sú obdobím, kedy sa každý snaží byť so svojimi blízkymi, kedy si viac uvedomujeme silu piateľstva, lásky, úcty a obetavosti. To všetko sú hodnoty, ktoré znamenajú veľa aj pre našu veľkú rodinu Slovákov roztrúsených po celom svete. Pre každého človeka je dôležité, aby sa jeho dni napĺali spokojnosťou, ľudskou spolupatričnosťou a porozumením.

Môžem Vás ubezpečiť, že vláda Slovenskej republiky sa zodpovedne venuje krajanskej otázke, o čom svedčí aj výška finančných prostriedkov určených na podporu krajanských spolkov a organizácií v zahraničí v rámci grantového systému Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Slovenské slovo, viera, piesne, tance, zvyky, to všetko sa dedí z pokolenia na pokolenie a pretavuje sa do všetkých Vašich aktivít a akcií, ktoré organizujete a tým dokazujete, že si vážite dedičstvo predkov.

Drahí krajania, z úprimného srdca Vám prajem v mene svojom i v mene celého kolektívu pracovníkov Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v spokojnosti a radosti prežité vianočné dni a do roku 2010 veľa zdravia, lásky, životnej sily a pokoja v duši.

Vilma Prívarová
predsedníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Vilma Prívarová karácsonyi és újévi köszöntőjét olvashatják a fenti sorokban.

KRÁTKE SPRÁVY

16.12. 2009 Bývalý vedúci Citarového súboru Boleráz **László Parlik** a súčasná vedúca **Tímea Teješová** prevezmú v Budapešti pochvalnú cenu ceļoštátného odborného zväzu KÓTA.

Čabianska ružička po svojej skúške pod vedením **Alžbety Liptákové** a klub gazzdiniek na svojom stretnutí robili vianočné ozdoby na stôl.

01.12. sa otvorila výstava Fotoseansu v Dome slovenskej kultúry, kde tohoročná téma bola gastronómia, preto sa k fotografom (**Zsolt Kalmár** – momenty zo sveta a **Ferenc Kádár** – detaľy zo starodávnych čias) pridružil aj Klub čabianskej klobásy, ktorý okrem fotografií vystavil aj svoje zaujímavé relikvie.

V Dome slovenskej kultúry spisovateľ **Kőváry E. Péter** prezentoval svoj tretí zväzok trilógie s témovej slovenského drotára pod titulom *Ütött az órank*.

A Degré utcai Egészségügyi Gyermekotthon 21 fős csoportja az elmúlt években hatszor járt Szlovákiában. A gyerekek élményeiről, munkájáról Vidó György írt.

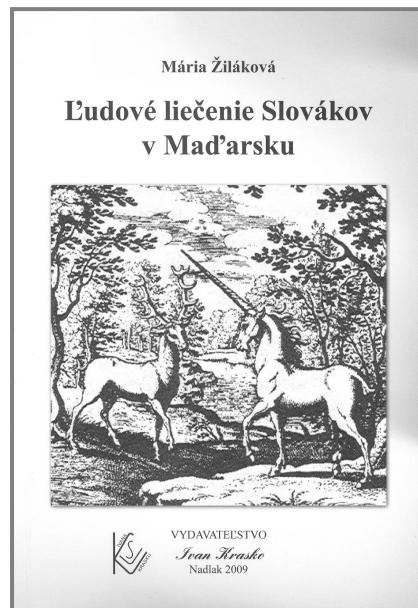
Zo života VÚSM

Začiatkom decembra zasadala **Vedecká rada Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku**, kde bilancovali rok 2009 a prerokovali plán roka 2010. Paletu činnosti roka 2009 pestrilo aj vydanie publikácií a výskumný tábor. Rušný rok inštitúcia mohla realizovať s rôznymi podporami z mimo hraníc (Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Višehradský fond), kým značnú podporu z Maďarska dostal od Riaditeľstva pre národné a etnické menšiny Úradu predsedu vlády Maďarskej republiky a od Menšinového odboru Ministerstva školstva a kultúry – oba úrady boli zastúpené na zasadnutí s **Antonom Paulikom** a **Štefanom Kraslánom**. Do budúcnca slúbil preskúmanie pomoci generálny konzul Slovenskej republiky **Štefan Daňo**. Pozerajúc sa do roka 2010 konštatovali nasledovné: „vybavovanie finančných záležitostí a účtovníctva inštitúcie od januára vykonáva Úrad CSS. Vedecká rada vyslovila vo svojom uznesení potrebu vypracovania syntetizujúcej štúdie o dejinách dolnozemských Slovákov, ako aj dôležitosť pokračovať v práci, ktorú začal náhle zosnulý vedecký pracovník VÚSM **Ján Gomboš**. Členovia rady pokladajú za dôležité napriek personálnym ťažkostiam nájsť možnosti a perspektívy vypracovania projektu, ktorý sa má zameriavať na zmapovanie priezvisk v slovenských osadách Maďarska.

VÚSM vydal dvojzväzok **Slovenský jazyk v Maďarsku**, mottom ktorého by mohol byť „Je dávno overenou pravdou, že ak sa chceme starať o jazyk, o jeho rozvoj, či dokonca ho ochrániť pred nepriaznivými okolnosťami, sotva

sa nám to podarí, ak nebudeme vedieť dosť o jeho živom fungovaní“. Známi domáci a zahraniční odborníci, ktorí sa už dlhšie venujú tejto oblasti a majú za seba množstvo štúdií i knižných prác, pripravili sústavnú príručku o situácii slovenského jazyka v Maďarsku. Uvedené dva zväzky prinášajú množstvo zaujímavých empirických výsledkov zo života slovenského jazyka v Maďarsku, pričom každá štúdia vychádza v slovenskom i maďarskom jazyku.

VÚSM vydal v spolupráci s Vydavateľstvom **Ivana Krasku** dvojazyčný zväzok vysokoškolskej profesorky **Marie Žilákové** *Ludové liečenie Slovákov v Maďarsku*.

Az elmúlt napokban ülésezett a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete tudományos tanácsa. Értékelték az elmúlt évet és bemutatták legújabb köteteket.

Svetový kalendár Slovákov

13.-ho decembra som spolu so šéfredaktorkou Ľudových novín, s **Alžbetou Račkovou Hollerovou** vystrelovala do Srbska, do Staréj Pazovy, kde sme sa s ďalšími prítomnými kolegami zhodli na redakčnej rade a na redakcii Svetového kalendára Slovákov, chystaného na rok 2011. Nápad a projekt vznikol 13.-ho novembra v Békešskej Čabe, na seminári redaktorov a vydavateľov slovenských kalendárov, vychádzajúcich mimo územia Slovenska.

Redakčná rada Skals:

1. Jedna osoba za Báčsky Petrovec (dochodnú sa sami)
2. Ľubica Bartalská za ÚSŽZ
3. Ján Fuzik za Náš kalendár – zároveň predsedu Redakčnej rady Skals
4. Tuska Tunde za Čabiansky kalendár
5. Vladimír Slakský za SZSZ
6. Martin Prebudila za Pazovský kalendár
7. za Pittsburg niekto, ak bude domáci poverený
8. Za Užhorodský kalendár niekto
9. Šéfredaktor

Redakcia Skals:

1. Miroslav Demák – šéfredaktor
2. Anna Istvánová – výkonná tajomníčka
3. V. Valentík
4. Alžbeta Račková-Hollerová

Nasledujúce zasadnutie redakcie sa bude konať vo februári, pri hodnotení Čabianskeho kalendára na rok 2010 v Békešskej Čabe.

Anna Istvánová

**Az írás a Szlovákok
Világkalendárium projekttel
ismerteti meg az olvasót, melynek
ötlete Békéscsabán született, s mely
a jövő évben kerül kiadásra 2011-re.**

Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov

Za vydávanie zodpovedajú predsedu ČOS Michal Lásik

a úradujúca predsedníčka Anna Istvánová

(redaktorka Čabäna)

Adresa redakcie:

Dom slovenskej kultúry
5600 Békešská Čaba, Námestie Kossutha 10
Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750

www.slovak.hu

E-mail: szlovakhaz@globonet.hu

Sadzba a grafická úprava: Boglárka Drimba

Tlačiareň:

Sírályka, Békéscsaba, József Attila u. 2-4.

Náš mesačník vychádza bezplatne, v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí